

Grandpierre Atilla

Az ősi magyar világlátás és Csodaszarvas-jelképünk eredeti értelme. (2001. június-július – KAPU)

Megjelent: KAPU 2001/06-07

Az ősi magyar kozmogónia forrásai

Minden nép gondolkodását foglalkoztatta és foglalkoztatja a kezdetek kérdése. Honnan ered a világ? Honnan jövünk, hová tartunk, és mivégre? Hogy sorsunkat, életünket átláthassuk, tudnunk kell, hogyan gondolkodtak eleink a kezdetekről, a világ és az élet lényegéről. A nemzeti kultúra az egyéninél sokkal nagyobb távlatokat fog át. Az ősi, természetes nemzet, amely az emberréválás közvetlen folytatója, pedig magának a Természetnek őrzi titkait, a Természet akaratának egyenes folytatója. Az ősi magyar világlátást azonban a történelem sötét erői igyekeztek minél alaposabban elpusztítani (ld. pl. Vatican, 1000; Grandpierre K. Endre, 1996a, 62. o.). Feltárható ezek után az ősi magyar kozmogónia? Tudjuk, hogy a magyar nép múltja a távoli ősmúltba, több mint tízezer évre nyúlik vissza (Grandpierre K. Endre, 1996b). A nemrég újra felfedezett, sőt, újra kiadott magyar ősgeszta, a törökből fordított Tárih-i-Üngürüs (A magyarok története, 1982) csodaszarvas-mondái évtízezredek fogtak át (Grandpierre K. Endre, 1981, 1990). De van-e lehetőségünk a több ezer évvel ezelőtti magyar ősgondolkodás feltárására olyan kérdésekben, mint a világkeletkezés és a világ természetének megítélése?

Egy nemzet kialakulása, nemzeti létének kezdete a létét alapvetően meghatározó erők tevékenységének eredménye. Éppen ezért igazi természetünk megismeréséhez elengedhetetlen ősgondolkodásunk feltárása legalább és legelső sorban a lényegi, a végső kérdésekben. Különösen így van ez egy ősnépnél, amelynek kialakulásakor nem elnyomó, korlátozó történelmi erők játszottak szerepet, hanem maguk a Természet erői, a Természet legkifejlettebb szellemi-közösségi erői. Egy ilyen ősnép gondolkodásának lényegi feltérképezése a Természet szellemiségébe ad bepillantást, és így a magyarság és az emberiség eredeti rendeltetésének feltárására ad lehetőséget. Ha pedig az ősnép mai helyzete évezredes hanyatlást mutat, és ha a történelmi hanyatlás végső oka az ősi szellemiség elvesztése, és ha az ősnép ma gyakorlatilag végveszélyben van, akkor az ősnép eredeti gondolkodásának feltárása kiemelkedően fontos feladat.

De lehetséges-e feltérképezni egy ősnép világlátásait, ha ezer éve elrendelték ősi írásunk, könyveink beszolgáltatását, elpusztítását? Lehetséges-e megtudni, mit tanított őstudásunk, ha ezer éve irtják ősvallásunk emlékeit? Egy nép kultúrájának kiirtása jóvátehetetlen, emberiség elleni bűn. Éppen ezért a bűn következményeinek időbeli elhatalmasodását kötelességünk erőnkhez mérten mielőbb feltartóztatni. Még ha lehetetlennek is tűnik ezer év rontó erőivel szemben felmutatni az igazságot, mégis meg kell próbálni, hiszen nincs más lehetőségünk a

fennmaradásra, mint eredeti lényegünk, szellemiségünk megismerése, megerősítése és társadalmi szintű érvényre juttatása.

Ősi kultúránkat teljes egészében nem irhatták ki, mert nyelvünk, népmeséink, néphagyományaink, családi és történelmi emlékezetünk, a szájhagyomány ellen a modern könyvégetési technikák is tehetetlennek bizonyulnak. És még valami. Nem lehetséges tökéletes büntény. A büntény ugyanis nyomot hagy, és ez a sorsa a nyomeltüntetésnek is. Az eredeti tett helyébe állított éppúgy őrzi az összefüggések lényegét, ahogy egy eltemetett magaskultúra fénye is átsüt az évezredekken, és nyomát otthagyja az utódjául jelentkező maradvány-kultúrákon. És hogy ez mennyire így van, azt a következőkben szemléltetem.

A magyar nyelv az első világlétezőről

Vegyük először nyelvünk bizonyítékait! Mit mond nyelvünk a legelső világlétezőről? Az első létező minden későbbi létező oka, tehát maga a végső, pontosabban: első ok. Van-e erre a minden más létezőtől független létezőre a magyar nyelvnek kifejezése? Ami nem más által létezik, az eleve létezik. Az első létező tehát eleve létezik. Első, eleve, lét – a magyar nyelv logikája az “el”, “él” szótót emeli ki az első elv összefüggésében. Az első létező tehát – engedve a nyelvi logikának – az első élő, az eleve élő. És ha figyelembe vesszük, hogy az első élőnek egyben első és egyetemes oknak is kell lennie, akkor egyetemes magyarázatul is kell szolgáljon – vagyis eljutunk az első elv fogalmához. És ebben ismét visszajutunk a magyar nyelv logikájához, mert az “elv” szó tökéletesen beleillik az első-eleve-élő-lét fogalomsorba, alaki és tartalmi szempontból egyaránt! Az első, eleve élő tehát – az első elv! Az élő, az élet elve! A magyar nyelv logikája szerint, a magyar nyelvet teremtő közösség szellemisége, világerzékelése szerint tehát az első világlétező – az élet volt, elvi szinten, elvi létsíkon. A megvalósult világ későbbi természetű, az élet elve kibomlásának, megtestesülésének tekinthető! Ez a válasz a Világegyetemet élő természetűnek jelöli meg, és egyik következménye az, hogy akkor értjük meg a világot igazán, ha felfogjuk, hogyan kapcsolódik a kozmikus életelvhez, mennyiben segíti elő az élet kibontakozását.

Kultúránk ezeréves pusztítási kísérletei során nem hagyták ki nyelvünk eredeti fényének tompítását sem. Igyekeztek úgy beállítani, hogy a nyelvi bizonyíték – nem igazi bizonyíték, hiszen a nyelv elemei, de még nyelvtana is változhat az idők folyamán. Csakhogy itt nem egy nyelvtani elemről, nem egy szóról van szó – hanem egy egész összefüggő szó-sorozatról. És ezért fel kell rá figyelni, hogy amíg egy-egy szóból nem feltétlenül vonhatunk le helytálló következtetéseket, addig egy összefüggő szó-sorozat, ha alaki és tartalmi jegyei egybevágnak a sorozat elemei között fennálló logikai kapcsolattal, a legerősebb tárgyi bizonyítékok egyikének tekinthető.

De menjünk tovább! Ha nem ismerjük közvetlenül saját ős-gondolkodásunkat, mit tudunk arról, ami a fennmaradt világ-elképzelések közül a legrégebb? Mai általánosan bevett ismereteink szerint a kultúra ősnépe a közép-ázsiai sumír, i.e. 4000 körül már írással rendelkezett. Francois Lenormant 1877-ben megjelent könyve (nemrég újra kiadták), a Káldeus Mágia, a ninivei királyi palota könyvtára egyik nagytáblájának fordításán alapszik. De mi közük a káldeusoknak a sumírokhhoz? Nemrég tisztázta a kérdést Gyárfás Ágnes (2001). Eszerint Oppert 1879-ben adta a dél-mezopotámiai turanoid (a magyar népcsaládhoz tartozó) magas kultúrájú népnek a sumír

nevet. Azelőtt ugyanis az indoeurópai anyanyelvű tudósok egyértelműen turáni eredetűnek tartották mind a káldeus, mind a baktriai (újabban: elámi) kultúrát. Oppert a sumír nevet a tibeti mitológiából szedte elő, vagyis mesterségesen oda nem illő nevet ragasztott a magyar népcsaládhoz tartozás jelentésével már feltöltődött, ragozó nyelvet beszélő káldeus népre. A névváltás egyetlen indokál a trianoni diktátum tudományos előkészítése szolgálhatott.

Első elvek a káldeusoknál

Visszatérve a káldeus világ-gondolkodáshoz: a káldeus mágusok a világ lényegét végső elvekre vezették vissza. Az első egyedülálló elv, amittől minden más származott, az "ILU", aminek jelentése: Isten, Jó, az "egy isten". De mit jelent az "isten" fogalma? Ipolyi Arnold "Magyar mitológia" c. könyve szerint: isten – a legfelsőbb lény. Akkor tehát ILU azt jelenti: az első lény! Vagyis – az első élő-lény, az első élő! És mivel a káldeusoknál az első létező – egy elv, vagyis egy tisztán szellemi természetű, rendező-teremtő tényező, ezért ez az első élő elv is egyben. Ez pedig érdekes egybeesést mutat a magyar nyelvből adódó megfejtéssel! Ez az egyezés még mélyebb, ha figyelembe vesszük, hogy ennek az első elvnek a neve: ILU, azaz: I-L-U, ami pedig nyelvtörténetileg azonosnak tekinthető az É-L-Ő-vel, sőt az E-L-V-vel (ahogy "Ilona" nevünkkel, vagy Bab-Ilon nevével is rokonságban áll). Az egyezés tehát nemcsak tartalmi, fogalmi szinten áll fenn, hanem meglepő módon alakban is! Ilu, az első elv után a káldeus mágusok egy elv-hármasát állapítottak meg. Vagyis Ilu után három elv következik: Anu, az idő (Kronosz) és a Kozmosz alapelve (mai tudományos nyelven: a téridő); Hea, a felfogóképesség, ami megeleveníti az anyagot, és a Világegyetemet élettel irányítja és inspirálja; és Bél, a szervezett Világegyetem teremtője és szabályozója. Az első létezőt nyomozó kutatásunk tehát a következő fogalom-sorra vezet: első-eleve-élő-elv-ILU.

A Mágusok őselvei és a hunok vallása

Diogenesz Laertius "A kiemelkedő filozófusok élete" című, i.sz. 200 körül született munkájában megírja, hogy a Mágusok az egyiptomiaknál is ősbibek. Művének első mondatai szerint "Vannak olyanok, akik azt mondják, hogy a filozófia tanulmányozása a barbároknál kezdődött el. Nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy a perzsáknak voltak Mágusaik, a babilonaiaknak vagy asszíroknak Káldeusai, az indiaiaknak Gimnoszofistái; a kelták és gallok között a Druidák népe". Arisztotelész "A filozófiáról" c. műve szerint a Mágusok két első elvet ismertek: az egyik Zeusz vagy Ormazd, a másik Hades vagy Ariman. Ezt megerősítik Hermippus, Eudoxus és Theopompus könyveikben. Igen ám, de a Zeusz csak egy görögösített fogalom, és a Zeusz szó eredeti, a "zoé" görög szóval rokon jelentése: Élet. Ezzel összevág, hogy Hades jelentése: halál. De mit jelent Ormazd? Ormazd annyit tesz, mint "Mazda Úr", vagyis a Mazda szó jelentése szerint: Bölcsesség Úr (New Larousse Encyclopedia of Mythology, p. 310). Valóban, a középkori médeknél és perzsáknál a legfőbb isten neve: Ahura Mazda, és jelentése: a Bölcsesség Ura (Hinnels: Perzsa mitológia, Corvina, 1992). Ariman pedig már szinte magyarul maradt fenn: Ariman, vagyis Ármány. Ez pedig egybeesik Diogenesz Laertius leírásával, ami szerint a Mágusok két fő elve: a jó és a rossz alapelve. Valóban, az Élet – a Jó, a Halál – a Rossz, a Bölcsesség – a Jó, az Ármány – a Gonosz. Egy rendkívül érdekes adalék: hogy a szkíta népek családjának egy tagja, a szakák, akik ma is élnek Szibériában (orosz nevük: jakutok) mitológiájában urmaysde = a Nap (Mitológiai Enciklopédia, 1988, II., 134. o.)! Vegyük mindehhez hozzá, hogy J. J. Modi (1926) a hunok vallásáról azt írja: "a régi idők hunjainak

vallása (Zaratusztra ideje előtt) a Mazdayaznán volt”. A Zoroasztrizmusban a Jasznaék hosszabb imákat jelentenek, a Mazdayaznán vallás tehát az eredeti, i.e. 1500 előtti mazda vallás volt Modi szerint, vagyis: bölcsesség-vallás. J. H. Moulton (1912) szerint a mazdaizmusban a legnépszerűbb istenség Anahita, a legfőbb női istenség volt. A mazdaisták (vagy kevésbé idegenül: a bölcsesség-szeretők) a négy elemet imádták, a tüzet kettős alakjában, mint Napot és Holdat, a vizet, a földet és a szelet. A varázslók külön papi törzset alkottak, ahogy az árpádi bejövétel idején a regösök is. Tegyük mindehhez hozzá, hogy ez a leírás egy teljesen más kultúrkörhöz tartozó szemléletét is magában foglalja – és ne tévesszük szem elől a világ első elvének szellemi természetét.

A Napisten és Él

Az ősi világlátás feltárásához újabb segítséget kapunk a Napisten eredeti, magyar (és sok más nép nyelvén megőrzött) elnevezésének megismeréséből. Ezt a nevet mindannyian ismerjük, de csak úgy, mintha hétölnyi porral lenne lefedve: tudjuk, de nem látjuk. Ha kérdezik tőlünk, nem tudjuk. De ha megmondják, rögtön látjuk: persze, nyilván! Világos, mint a Nap! A Napisten ősi, aranykori neve: Él. Ez a név pedig kulcsfontosságú bizonyíték az emberiség, a magyarság ősvallásának feltárásához. Ahogy Grandpierre K. Endre (1997) megmutatta, az Él ugyanis még ma is, és régen is – világszó. “Ismeretes az egész ókori világban és ismeretes ma is az egész földkerekségen, Mezopotámiától Skandináviáig, az ókori világtól az északi tundrákig.

Rövid felsorolásunk szerint:

- Hél, Hélios – (a “h” határhang sok nyelvben néma, (H)Él, görög szó-véggel, szuffixummal ellátva): Nap, Napisten
- Hellasz – ókori Görögország, Él országa
- Hellének – Él isten, azaz a Napisten gyermekei, Él gyermekei
- Ilion (Trója, Íliász) – Éli hon, Él isten vára
- Heléna (Szép Heléna), Ilona (Magyar Ilona, vagy Tündér Ilona): A Napisten lánya
- Helikon, a múzsák hegye: Apolló isten hegye, a Napisten hegye
- Heliopolisz – Él Napisten városa
- Helgoland – Hél (ÉL) országa
- Hélium, az az elem, amelyet a Napon fedeztek fel először, Nap-elem
- Hél: a Napistenhit megdöntése után az alvilág elnevezésévé vált. Ismét csak érdekes fordulat. Az a szavunk, amiből az élet szavunk is ered, ma mit jelöl? Az alvilág megjelölésévé tették! Mekkora fordulat a világ! Erről a fordulatról miért nem lehet hallani? Hell(angol): pokol. Akkor Hellász, a Nap, az élet országa: a pokol országa?
- Heliorunák: a Napisten tudós papnői. Jordanes gót püspök hunellenes éllel és a szkíta hagyományokat teljesen félreértő Orosius alapján azt írja, hogy a hunok “tisztátalan szellemek” és a Heliorunák nászából származnak. A heliorunák magyar varázslónők voltak, Él isten tudós rovásvető, írástudó papnői. Erről se sokat hallottunk. Magyarországon lakunk, magyarok vagyunk, érint bennünket az ügy, tehát nem hallottunk róla.

A magyar nyelvben a legelőbb az él tő szócsaládjá. Éled, élelem, élmény, élénk, éleszt, éltet, élvezet, éles, eledel, eleven, élelem, illat, elődök (az isteni eredet képviselői), elem, éles stb.

Rokon “él” szavunkkal a szanszkrit “il” (mozog, mozdít), mely teljesen egy eredetű és hasonló jelentésű a magyar “él” szóval.

Akkád ilu, ilum

Arámi aláh

Arab ilah, aláh, allah

Héber El, Él, Elohim

A gót liban, német leben, angol live, a finn elan=élek, a francia elán mind az “él” szótövet tartalmazza. Jézus állítólagos utolsó szavaiban kihez fohászkodhatott máshoz, mint az egyetlen létező istenhez, Élhez? “Éli, Éli, lamma szabaktani” – Éli, Éli, miért hagytál el engem?” Az első létezőt nyomozó kutatásunk kiegészülve a következő fogalom-sorra vezet: első-eleve-élő-elv-ILU – ÉL. Figyelemre méltó ez az egyezés-sor!

Az első elvek – szellemi elvek

Megfigyelhetjük, hogy a magyar, káldeus, hun, mágus kultúrákban a világ első elvei tisztán szellemi, értelmi természetűek. Ez a tény különösen akkor szembeszökő, ha összevetjük a nyugati civilizáció alapjául vett görög civilizáció felfogásával. Az első görög filozófusok, a milétoszi bölcselet, Thalész, és nyomában Anaximandrosz, Anaximenész, Anaxagorasz felfogásában az első világlétezők az őselemek (első szubsztanciák). Thalész felfogásában az őselem a víz. A további görög bölcseletnél az őselemek között megjelenik a föld, levegő és a tűz, az apeiron stb, amelyek közös jellemzője, hogy anyagi természetűek. Figyeljük meg, hogy már a legelső görög bölcselet is természetesen vette a végső világlétező őselv mivoltát, amit az őselem “arché”-nak (jelentése: őselv) minősítése fejez ki. Vagyis nem a görögök dolgozták ki az őselv fogalmát, az a görög bölcselet kezdetekor már jelen volt, a levegőben volt, köztudomású volt. A görög gondolkodás újdonsága abban állt, hogy ezt a szellemi természetű őselvet anyagi természetűnek vette. Előtte ez az eljárás értelmetlen, hiszen hogyan képes a víz, vagy bármilyen anyag mint őselem bármit is megmagyarázni? Egy anyag ilyesmire nem képes, magyarázó erővel csakis az alakító tényezők, a mozgatórugók ismerete bírhat. A mozgatórugók hosszútávú, világot átfogó iránya viszont nem lehetséges egyfajta szellemisség nélkül, hiszen az anyag önmagában tudat, cél, szándék és értelem mentes, vak tényező, csakis a vakvéletlenre számíthat. Az anyag önmagában mozgató-szervező erőt jelent: és ez a véletlen, vagyis az iránytalanság. A megértés eleve a hosszútávú irány feltárására irányul, vagyis a megértés szükségképpen egy szellemi (átfogó, egységes iránnyal rendelkező) irányító erő megismerését kell jelentse. Ha a világ a vízből lett, akkor a világban megfigyelhető rend oka a vízben meglévő rend vagy rendteremtő képesség kell legyen, nem pedig önmagában a víz mint anyagi szubsztancia. Thalész minden bizonnyal félreértette az őselv fogalmát, nem volt képes felfogni az őselv szellemi természetét, egyoldalú anyagi szemlélete miatt. Az anyag viselkedésében megnyilvánuló törvényszerűségek a mai fizika szerint is egyetlen végső elven alapulnak (ez a Hamilton-elv, más néven a legkisebb hatás elve). Az anyagi folyamatokban tehát szükségképpen egy szellemi szervezőelv tevékenysége fejeződik ki. Ha ezt a szellemi végső elvet kivesszük a fizikából, a fizika összes egyenlete, összefüggése összeomlik. Ha a fizika szellemi lényegét szem

elől tévesztjük, és csak az anyagi jelenségekre korlátozzuk figyelmünket, azzal pedig a törvények eredetét a megmagyarázhatatlan, tudományosan nem vizsgálható misztikus jelenségek körébe utaljuk – tudománytalanul. De hogyan jelentkezett akkor a görögségnél az élő Világegyetem elképzése? Milyen forrásból?

A régi, több ezer évvel ezelőtti világban a szkíta mágus-kultúra kiterjedt Európára, Ázsiára és Afrika nagy részére (lásd Grandpierre K. Endre: *Mióta él nemzet e hazán?* 1996c). Ennek az őskori-órkori magaskultúrának töredék-maradványai lelhetők fel az úgynevezett “samanizmus”-ban. A samanizmus egyik alaptétele, hogy minden él. Más szóval: minden létező él, minden jelenség mögött ott található az élet kozmikus alapelve. A görög materializmus nem volt képes kiküszöbölni a vele közvetlenül szomszédos magaskultúra (Európa: a Kárpát-medencei, meótiszi, Kelet-Európai síkságon elterülő Szkítia, a Közép-Ázsiai Káldea, Párthia, Médea, Elám) hatását, átvette az egyetemes életelvet egy anyag-központú formában: ez a hülozoizmus (hülo: anyag, zoé: élet). Azzal, hogy a görögök anyag-központú szemléletet alakítottak ki, megbontották a mágikus világlátás, a természetes világregd egységét. A mágikus világregdben ugyanis a világlétezők: az élet, a lélek, az értelem, és az anyag, egységet alkottak, amiket egy mágikus világszervező erő kapcsolt össze. Ha az élet, a lélek, az értelem és az anyag a világfa egy-egy ágának, a létezés egy-egy “vízszintes” szintjének felelnek meg, akkor az őket összekötő “függőleges” szervező világerő a mágikus erő, az az erő, amitől a magból óriás fák sarjadnak. A világregd egységének megbontása azonban törvényszerűen valótlanságra és korlátozottságra vezet. Az anyag központi szerepbe kerülésével ugyanis a fennmaradó világlétezők háttérbe szorulnak! Így pedig az értelem is háttérbe szorul. Nemcsak hogy nem lesz képes az értelem a valóságot egészében megragadni, hiszen kirekesztették a világ természetes egységéből, hanem megmagyarázni, felfogni is képtelen lesz a világ magasabb szintű, szellemi szerveződését. Ha az anyagi lefedi a világszervező erőt, az egységes világ-élőlény valóságos, isteni erejét, akkor attól kezdve az “isteni” (eredetileg: mágikus) és a valóságos (anyagi) lényegében elkülönülnek egymástól, a világszervező erő kirekesztődik a már anyagivá laposított világból, és így szükségképpen érthetlenné válik. Az érthetetlen, értelemmel felfoghatatlan világlényegről a leegyszerűsítő, eldurvult civilizációk misztikus létezőkként számolnak be. A miszticizmus lényegében azt jelenti, hogy a világ csodái, isteni értelme az értelemmel felfoghatatlanok. A miszticizmus tehát törvényszerű következménye a mágikus, egységes világlátás megdöntésének, ellaposításának, leegyszerűsítésének, értelem-ellenességének. A leegyszerűsítés közvetlen következménye, hogy a figyelmen kívül hagyott világlényeg homályba borul. A mágikus világlátásban az anyagi az élőnek, a léleknek, az értelemnek testvére, társa, egyívású, mágikus testvériségben egylényegű oldala. A misztikus világnézetben az anyagi és az isteni különválnak, egyoldalú viszonyba kerülnek: a materializmusban az anyagié az egyeduralom, a miszticizmusban az értelemmel felfoghatatlan istenié. Mindkettőben közös az emberi lényeg, az értelem kirekesztése, és az élet kozmikus súlyának pehelysúlyúvá válása. Materializmus és miszticizmus: iker-testvérek az értelem-ellenességben, az ember-ellenességben, az élet-ellenességben. A materializmus és a miszticizmus uralomra kerülése az emberi világ bukását jelentette.

Pitagorász és a szkíták

John Burnet (1915-1916) alapvető tanulmányában azt írja: “a görög vallás központi, kardinális tantétele, hogy áthidalhatatlan, vagy majdnem áthidalhatatlan úr tátong az emberek és az istenek

világa között”. Pitagorásznál ennek ellenére megjelennek olyan gondolatok, hogy az emberi lélek halhatatlan, tehát isteni természetű; hogy a Világegyetem nem kaotikus, hanem fényes rend hatja át, ezt fejezi ki az új, Kozmosz elnevezéssel. A “Kozmosz” fogalma a Világegyetem legfőbb ékességének, belső rendjének és e rendben megnyilatkozó fényes értelemnek a kifejezése. Pitagorász volt az első görög bölcselem, aki filozófusnak, azaz bölcsesség-szeretőnek nevezte magát (ami, mint láttuk, egybevág a hunok vallásával). Pitagorász volt az első a görögök között, aki azt hirdette, hogy minden élőlény egylényegű – addig az ember a görögöknél a természeti világ “felett” állónak tartotta magát. Burnet észrevette, hogy a lélek kozmikus egyetemességének és halhatatlanságának tana nem egy “primitív” elképzelés. Ilyen elképzelésre a görög történelem semmiféle talajt nem adott, mondja Burnet. Ebben pedig még határozottabban támogatja Meuli (1935) és Dodds (1951). Dodds (1951) ezt a magaskultúrára utaló, fejlett elképzelést egyértelműen a szkítákra vezeti vissza. Ez a szellemiség “Szkítiából indul, Helleszponoszánál átlép az ázsiai Görögországba, esetleg összeadódik a Krétában továbbélő minőszi hagyománnyal, és onnan jut el a távoli Nyugatra Pitagorással.” És Pitagorásznál bukkan fel először a görögöknél a Világegyetem olyan képze, ami a Világegyetemet állati alakban jelképezi (Brehier, 1910/1971, p. 148)! Ez pedig újabb, eddig nem vizsgált azonosságot mutat a Világegyetem szkíta-magyar Csodaszarvas jelképével.

Világképzetek az indoeurópaiaknál

Az indiai és a germán mítoszokban a világegyetem a káoszról összeáramlással keletkező ősember testének feldarabolásából született (ld. pl. Huyghe, 2000). Hésziodosz (i.e.VII-VII. szd.)

az “Istenek születése” című művében a Káoszból születik a Föld, majd ezután az elvek, elemek, felsőbb lények stb. Egy ilyen kultúrában a világegyetem állat-alakban jelképezése a káosz elsődlegességét az élet elsődlegességével váltja fel, vagyis megbontja a görögség egységes kozmogóniáját, és egy ettől idegen, természetes végső alapra építi fel kozmogóniáját. Kétségtelen, hogy Pitagorász a világ állat-alakban megjeleníthető lényegiségét sem a görög kultúrkörben dolgozta ki, hanem kölcsönvette egy olyan kultúrából, amelynek kozmogóniája élet – és nem káosz – központú volt. Ez a kultúrkör pedig nem lehet más, mint ismét csak a szkíta-magyar kultúrkör. Ezt bizonyítja, hogy a szkíta-magyar kultúrkörben az élet az első világtényező, és emellett maga a jelkép is, a Világegyetem állat-alakban megjelenítésének képze is jellegzetesen magyar. A magyar kultúrkörben nemcsak a Világegyetem élő természete, állat-alakban jelképezhetősége ismert, hanem az is, hogy milyen állat a legalkalmasabb erre, az is, hogy melyik állatról van szó: és felbukkan előttünk a Csodaszarvas, évezredes értelemmel telített fényben.

A Csodaszarvas képzeének keletkezése

Eddigi vizsgálataim szerint a Csodaszarvas képze a bölcsesség-szerető szkíta-magyarorság természetfilozófiájából született. Ebben a magyar kozmogóniában ugyanis az első világlétező az Élet szellemi természetű elve. És mivel ezt a szellemiséget szemléletesen is meg akarta közelíteni szellemével, és a Tejút ragyogó csillagai, a Zodiákus csillagképei egy óriási, kozmikus egység testetöltését mutatták, az égi csillagvilág szemléltetésére a belső, mély értelmet, természeti erőt hordozó szarvast választották. A szkíta-hun-magyarorság nem élt a Természettel ellentétben, mint ahogy a Természet leigázására szövetkezett népeknél ez előfordult.

Természetes volt tehát, hogy a kozmikus világ jelképezésére a Természetből válasszanak megfelelő kifejezőt. Az, hogy az állatvilágból választottak, a magyar kultúra óriási múltjára utal. Az emberiség fejlődésének ugyanis természetszerű velejárója, hogy eleinte egységben él az élővilággal, a növényvilággal és az állatvilággal, ezeket mintegy társ-világnak tekinti, és ezek természete felkelti kíváncsiságát. Az évmilliók alatt így az ember szinte együtt nő föl a növény- és állatvilággal, és ezalatt az idő alatt a bensőséges együttélésben olyan mély megismerésre tehet szert, ami megvilágíthatja a növényi és állatvilág eredeti, kozmikus jelentőségét, azt az értelmet, amiért a Természet a növényvilágot és állatvilágot létrehozta. Így tehát szükségszerű, hogy az ősnép emlékezete a kezdetekig, évmilliókig visszanyúlva őrzi társ-lényeinek szellemiségét, és ezért az általa vizsgált égbolton is a lenti, földi világban számára fontos lényegvilágot jeleníti meg, vetíti ki. Ez a kivetítés azonban nemcsak formai, hanem tartalmi is, ha az eredeti természeti egységre utal, ha annak eredeti, természeti értelmét hordozza, fejezi ki. A földi, természeti világ ugyanis egyenes folytatója az égi, kozmikus világnak, ahogy a Föld a Naprendszer szülötte. Az állatvilág az Élő Világegyetem kozmikus folyamán az emberiségért utazó hajó, az Élő Világegyetem emberiségre mutató karja, az Élő Világegyetem közösségének az emberiséghez legközelebbi tagja. Ha az ember az állatvilágra néz, így természetszerűen a Kozmosz hozzá legközelebb eső társ-élőlényét látja. Mindenek fölött álló tény, hogy az ember e kozmikus-természeti erők folytatójának született a földre, ugyanannak az erőnek, ami a csillagvilágot, a növényvilágot és az állatvilágot is létrehozta. Így pedig egyenesen nem hogy meglepő, hanem fordítva, valósággal szükségszerű, hogy az emberiség első, évmilliókon át tartó, ősi, mágikus kultúrája a Nap pályáját is állat-alakokkal rajzolja meg az égbolton. Az Állatöv tehát az emberiség kozmikus-természeti szellemi örökségének mágikus korszakában született. Szükségszerű következtetéssel jutunk el oda, hogy nemcsak a Csodaszarvas, de az Állatöv is ugyanazon kultúra terméke kell legyen! A Világegyetem állat-alakban megjelenítése tehát a magyar kultúra évmilliókra visszanyúló ősiségét bizonyítja. Különösen nyilvánvaló lesz ez, ha a Csodaszarvas elképzelését a környező indogermán vagy görög elképzeléseivel vetjük össze. Az a kultúra, ami a Világegyetemet is egy ősember feldarabolására vezeti vissza, már az állatvilágról, a természeti egység érzékeléséről, az emberiség eredeti természeti létfeladatának élményéről levált kultúra, aminek számára már csak az ember a lényeges. Az ember-központú világlátásban a kozmikus társlétezők szükségképpen árnyékba borulnak, elszigetelődnek, és ezzel a világ-látás maga is lényegében homályosul el.

Platon Pitagorasz nyomán, ugyanazokkal a szavakkal írja le a világ-állat eszméjét: “A világ egy önmaga lábán álló állat, aki önmagát táplálja, és aki minden lehetséges lényeket magában hordoz” (Bréhier, p. 148). A magyar őshagyományban a Csodaszarvas hordozza a Kozmosz, a Világegyetem értelemmel, érzéssel, étellel telítettségének csodálatos eszméjét. Nem csoda, hogy sok más nép mondájában is szerepel a szarvas vezető állatként (Berze Nagy János, 1927), hiszen a szkíta-magyar kultúrkör és hatása három világrészre terjedt ki. A Csodaszarvas szarvain a csillagok serege a magyar néphagyományban “gyűjtatlanul gyullad, ótatlanul alszik”.

A Csodaszarvas-Világegyetem és a mai világvilágkép

Mai világvilágunk szerint a világegyetem anyagi természetű, az “anyagi létezők összessége”. Aki ezt az anyagelvű világvilágképet elfogadja, részt vállal a mai világ embertelenné tevésének felelősségéből. Aki pedig a mai világ emberivé tevésének felelősségéből akar részt vállalni, annak van honnan tudást merítenie. Van mit tanulnunk a magyarok eredeti világlátásától, amiben

az emberivé, belsővé vált természeti erők természetlátása fejeződik ki. A Csodaszarvas-Világegyetem megismerése ma is valóságos csodaerőt adhat életünk emberi értelemmel, érzéssel megtöltéséhez.

Irodalom:

Brehier, E.: Chrysippe et l'ancien stoicisme. Gordon and Breach, Paris, London, nouvelle ed.

Revue, 1910/1971

Burnet, J.: The socratic doctrine of the soul. Proc. of the British Acad., 1915-1916, pp. 235-259.

Diogenes Laertius: Lives of eminent philosophers. Cambridge, Mass., Harvard Univ. Press, 1925/1959.

Dodds, E. R.: The Greeks and the Irrational. University of California Press, Berkeley, 1951, p. 146.

Grandpierre K. Endre: Előttörténetünk a Tárih-i-Üngürüs őcsodaszarvas mondái tükrében, Forrás, 1981/11, 67. o.

Grandpierre K. Endre: Aranykincsek hulltak a Hargitára, 1990.

Grandpierre K. Endre: Őshazakutatás. Isten szava a magyar nép szava. Az ősi magyar népfelség jog virágzása és hanyatlása. Történelmünk Központi Titkai sorozat, 4. sz., 1996a.

Grandpierre K. Endre: Tízezer évi küzdelem hazánk megmaradásáért. Történelmünk Központi Titkai sorozat, 6. sz., 1996b.

Grandpierre K. Endre: Mióta él nemzet e hazán? Történelmünk Központi Titkai sorozat, II/B, 1996c, 79. o.

Grandpierre K. Endre: Istennyomok hétölnyi por alatt. Az élet vallása. Történelmünk Központi Titkai sorozat, II/B, 1997, 38. o.

Gyárfás Ágnes: A magyar nyelv ősrétegeinek kutatása. Ősi Gyökér, 2001 január-március, 35. o.

Hinnels, J. R.: Perzsa mitológia, Corvina, 1992

Lenormant, Francois: Chaldean Magic. Its origin and development. Samuel Weiser, Inc., York Beach, Maine, 1877/1999

Huyghe, Edit és Francois-Bernard: Világképek. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2000.

Mitológiai Enciklopédia (a Mifi narodi mira, szerk. Sz. A. Tokarev, 1980-1982 alapján), 1988, Gondolat, Budapest, II. köt., 134. o.

Modi, J. J.: A hunokról akik meghódították Indiát. Mi volt a hunok vallása? Kéziratból fordította: Zajti Ferenc, Budapest, 1926, 11. o.

Moulton, J. H.: Early Zoroastrianism, London, 1912, p. 149.

New Larousse Encyclopedia of Mythology, p. 310

Vatican, 1000, IX. Cal. Oct. Die festo Iac. Ap., idézi: Grandpierre K. Endre, 1996a, 62. o.

www.grandpierre.hu

Minden jog fenntartva © 2013 Grandpierre Atilla